

Der findes en stribe af vellykkede eksempler mellem regulering og teknologisk udvikling. I det følgende anføres fire dokumenterede eksempler, hvori der ikke har været anvendt offentlige midler til at frembringe en teknologisk udvikling, men hvor offentlig regulering eller anerkendelse af skader/lidelser har været vigtige parametre for udviklingen.

- a. Som eksempel på et vellykket samspil mellem regulering og teknologisk udvikling kan nævnes udviklingen af asbestfri eternit. Asbest er kræftfremkaldende, og det nye produkt må tilskrives betydelige eksportmuligheder på længere sigt. (Industriministeriets arbejdsnotat nr. 6. 1987 »Erhvervsudvikling og miljø – industrielle vækstperspektiver ved regulering på miljøområdet«).
- b. Der er udviklet vandbaserede malinger, som har givet et stigende forbrug af disse frem for anvendelse af oliebaseerede malinger, som indeholder organiske opløsningsmidler.
- c. Udvikling af affedtningsmiddel på vandbasis – affedtningsmidler er normalt baseret på opløsningsmidler.
- d. Udvikling af cement med lavt indhold af frie chromater – chromat kan give »cement-eksem«.

De tre sidstnævnte eksempler er alle nævnt i rapporten »Arbejdsmiljølovgivning og virksomhedernes produktudvikling«, udgivet af Arbejdsmiljøfondet i 1985, men også eksempler som udvikling af formaldehydfri tekstiler og udvikling af lavstrålings-edb-skærme vidner om, hvad der kan ske blot gennem regulering af lovgivningen, mere information og en mere aktiv anvendelse af den gældende arbejdsmiljølovgivning.

Dette forslag forstærker blot den positive erfaring ved, at det offentlige alene eller i samspil med institutionelle investorer og virksomheder finansierer udviklingsopgaver på de områder, hvor der planlægges en stramning i lovgivningen. Dette kan forstærke indsatsen for at forbedre arbejdsmiljøet, og samtidig vil det kunne give danske virksomheder internationale konkurrencefordele ved, at disse opnår et forspring i know-how i forhold til udenlandske konkurrenter.

Og det er hårdt tiltrængt, hvis ubalancerne i den samlede danske økonomi og det danske samfund skal forsøges bragt til ophør.

Det arbejdsmiljøteknologiske udviklingsprogram skal således ses som et målrettet industripolitisk tiltag, hvis formål er at fremme danske virksomheders muligheder for produktion og eksport af nye og nyttige produkter.

Det er i den forbindelse vigtigt, at rammerne for det danske arbejdsmiljø afgøres og reguleres i dansk

regi og uafhængigt af EF. Danmark skal samtidig følge internationale forbedringer på arbejdsmiljøområdet og i det hele taget selv være med til internationalt at forbedre arbejdsmiljøet, hvor det er muligt.

Ifølge Dansk Metalarbejderforbunds »Betænkning om miljøregulering og økonomisk vækst« påviser undersøgelser, at virksomhedernes motivation til udvikling af nye produkter og processer overvejende kommer fra to kilder, nemlig myndighedernes regel-fastsættelse og kundernes (i dette tilfælde arbejdstagernes) ønsker og behov. Og da arbejdsmiljøet på nogle områder er kendetegnet ved en vis uigennem-sigtighed og manglende viden, er et vigtigt middel til styring af en udvikling i retning af et bedre arbejdsmiljø derfor information og adgang hertil.

Her kan en mere offensiv anvendelse af den gældende arbejdsmiljølov hjælpe. Eksempler herpå er:

- Mærkning af stoffer. Herunder bør alle de 200 af WHO registrerede kræftfremkaldende stoffer mærkes med »kræftfremkaldende«.
- Sikkerhedsrepræsentantuddannelsen. Herunder skal sikkerhedsrepræsentanter inden for alle fag deltage i et 32 timers sikkerhedskursus, tilrettet det pågældende fag eller en samling af fag med fælles fysisk arbejdsmiljø. Arbejdsmiljøspecialisterne spør i dag, at fremtidens arbejdsmiljøproblemer er at finde blandt især de fag, som ikke har adgang til ovennævnte uddannelse. Al uddannelse skal være betalt i arbejdstiden.
- Sikkerhedsrepræsentanterne skal derudover sikres tilbud om deltagelse i Arbejdsmiljøfondets specialiserede kurser. Ligeledes betalt i arbejdstiden.
- Sikkerhedsgrupper, sikkerhedsudvalg og faglige organisationer skal sikres gratis adgang til informationer om arbejdsmiljøet, herunder også, hvor det er teknisk muligt, databaseadgang til registre og dokumentationer om arbejdsmiljøet.
- Virksomheder med 10 ansatte eller derudover skal tilknyttes en BST.
- Der skal sikres en tilknytning mellem en virksomheds-BST og det nærmeste lokale BST-center.
- Arbejdstilsynet skal udvise en særlig opmærksomhed over for de virksomheder, som er underlagt regulering på det ydre miljø.
- Arbejdstilsynet skal iværksætte anmeldelses-, registrerings- og godkendelsespligt i forbindelse med ibrugtagning af erstatningsstoffer.
- Arbejdstilsynet skal foretage en effektiv opsamling, dokumentation og information om arbejdsmiljøet og ændringer i dette.